

hij naar eigen zeggen vergeten was om af te vegen. Ik dook de krat met reservekleding in, maar omdat er een jonge kleuter bijna dagelijks een natte broek had, waren alle jongensonderbroeken op. Het is de bedoeling dat ouders de reservekleding waarmee hun kind thuiskomt zo spoedig mogelijk wassen en weer terugbrengen naar school. Het duurde bij dit gezin bijkans twee weken voor ik de boel terugkreeg. Daardoor lagen er op dat moment uitsluitend meisjesonderbroeken in de bak in louter kleine maten en Dex was een flinke jongen. Het klinkt allemaal niet zo gender-neutraal, maar een onderbroek bedrukt met Ninja Turtles of een onderbroek met Barbie erop krijg ik met de beste wil van de wereld niet non-binair. Dex stond wat ongelukkig te kijken naar het assortiment. Plots viel mijn oog op een grotere onderbroek onderin de bak. Een witte, elastische boxershort met roze hartjes erop. Mijn grote vriend was niet tevreden met dit alternatief en zei: 'Ik hou niet van hartjes.' Ik beaamde: 'Ik hou ook niet van hartjes. Helaas is er niets anders, dus trek deze maar aan.' En daarmee was de discussie klaar.

De meeste kleuters geven doorgaans goed aan dat ze een natte broek hebben. Als kleuterjuf word je nooit boos over zoiets, waardoor er geen taboe op rust. Er zijn echter steevast kleuters die ongestoord blijven rondlopen met de nattigheid.

Ik zag dat Arno nat was tussen zijn benen en ik vroeg hem: 'Heb je in je broek geplast?', waarop hij reageerde: 'Nee, ik heb getoverd dat er heel veel regen op mijn broek kwam.' Die kinderlogica maken het leven van een kleuterjuf zo fijn. Inwendig lig ik bij die

naar de sporthal, waar mijn klas het eerste uur gymles kreeg van de gymleerkracht.

Waar inhibitie draait om eerst nadenken en dan pas doen, zullen kleuters eerst doen en daarna proefondervindelijk ervaren of dat een goed idee was. De zandbak is een plek waar dat ondervinden goed zichtbaar is. Een kleuter gaat niet eerst voor zichzelf na: wat zou er gebeuren als ik deze schep zand over iemand anders heen kieper? Het gevolg is dat de nietsvermoedende kleutercollega een zandbad krijgt, waarbij het zand vanaf de kruin, via de rug tot in het ondergoed terecht komt. De aanstichter van dit grensoverschrijdend gedrag merkt dat juf flink moppert, dat hij vervolgens sorry moet zeggen, ook moet helpen de ander af te kloppen en tot slot een minuutje op de rand van de zandbak zijn actie moet overdenken. Na een time-out vraag ik een kleuter altijd: 'Wat ging er niet goed?', in de hoop dat wat zelfreflectie kan bijdragen aan meer inhibitie.

Plannen en organiseren

Deze functie gaat over taken overzichtelijk aanpakken. Scholen werken geregeld met het Edi-model. Edi staat voor Expliciete Directe Instructie. Belangrijk daarbij is het *modelen*. Bij het *modelen* laat je hardop denkend de stappen zien die nodig zijn om tot een voldoende resultaat te komen. Een voorbeeld uit de middenbouw: 'Ik zie dat de bal €4,30 kost. Daar lees ik dat ik het met zo min mogelijk munten en biljetten moet betalen. Ik kan vier euro betalen met vier losse munten van een euro, maar er zijn ook

die gewend zijn dat we na het buitenspelen eerst alle spullen moeten opruimen. Op hun gezichten is te lezen: Niet de fietsen in de schuur? Niet de zandspullen opruimen? Ze zijn zo perplex dat het me aardig wat overredingskracht kost om ze naar binnen te krijgen. In de consternatie van zo'n schoolpleinevacuatie is de paniek bij de kinderen voelbaar. Zo riep Dex een keer verschrikt: 'Juf! Er zit regen op je bril!'

Eenmaal was door mijn toedoen de chaos compleet. Het was een ware beproeving voor de flexibiliteit van mijn kroost. 's Nachts was de wintertijd veranderd naar de zomertijd, ook op mijn slimme *smartphone*. Gedurende de dag ligt mijn mobiel op het bureau en ga ik automatisch af op de klok die in de klas aan de wand hangt. En die had ik nog niet verzet. Alles liep daardoor de hele ochtend een uur uit de hand en dat kreeg ik pas in de gaten toen de pauzewacht voor de lunch, een moeder van school, in de deuropening stond. Je zag de kinderen denken: Nu al brood eten? We hebben toch net ons tienuurtje op? Dat was door mijn toedoen een elfuurtje geworden. De volgende ochtend kwam de moeder van Cattlein naar me toe voor wat duidelijkheid. Haar dochter was thuisgekomen met een alarmerend bericht. Ze had verteld dat er op school iets ergs was gebeurd met de klok.